

Հավելված
ՀՀ վերահսկիչ պալատի խորհրդի
2008թ. սեպտեմբերի 24-ի
թիվ 18/1 որոշման

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

Սյունիքի մարզպետարանին պետական պատվերի և ծրագրերի կատարման նպատակով պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման և բյուջետային մուտքերի ապահովման, ինչպես նաև պետական սեփականության կառավարման և օգտագործման նկատմամբ իրականացվող վերահսկողության արդյունքում կազմված

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի 2008 թ. գործունեության տարեկան ծրագրի 4.7 կետը և Վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2008 թ. մարտի 11-ի թիվ 10 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը՝ Սյունիքի մարզպետարանին պետական պատվերի և ծրագրերի կատարման նպատակով պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման և բյուջետային մուտքերի ապահովման, ինչպես նաև պետական սեփականության կառավարման և օգտագործման ուսումնասիրություն:

Վերահսկողության առարկան՝ Սյունիքի մարզպետարանին ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված միջոցները, բյուջետային մուտքերը, մարզպետարանի կողմից կառավարվող պետական սեփականությունը, այդ թվում՝ հողեր, շինություններ, գույքային միավորներ և պետական բաժնեմաս:

Վերահսկողության օբյեկտները՝ Սյունիքի մարզպետարան՝ ներառյալ՝ 11 կառուցվածքային և 4 առանձնացված ստորաբաժանումները, պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններ (հիմնականում՝ կրթական հիմնարկներ), բաժնետիրական ընկերություններ (հիմնադիր՝ Սյունիքի մարզպետարան):

Վերահսկողության ծավալը՝

Հետևյալ ծրագրերը համարվել են էական և ամբողջությամբ ընդգրկվել են վերահսկողության մեջ.

- 2006-2007թթ. համար մարզպետարանի պահպանման ծախսեր՝ 467,807.3 հազ. դրամ,
- 50 և ավելի տոկոս պետական մասնակցությամբ ընկերություններում պետական բաժնեմասի կառավարում՝ 16 ընկերություն,
- համայնքի վարչական տարածքից դուրս պետական սեփականության հողերի օգտագործում՝ 7662.36 հա, կնքված թվով 84 պայմանագիր,
- պետական սեփականության հողերի օտարում՝ երեք գործարք:

Բացի այդ, վերահսկողության են ենթարկվել նաև հետևյալ ծրագրերը.

- քաղաքաշինության բնագավառում իրականացված ծրագրեր՝ 1,830,640.0 հազ. դրամից /ներառյալ՝ պահուստային ֆոնդը/ ընդգրկվել է 1,469,211.5 հազ. դրամը, որը կազմում է շուրջ 80%, չափազրված ծավալների տեսակարար կշիռը պայմանագրերի գումարի մեջ կազմել է 50 %,
- կրթության համակարգ՝ 6,569,975.4 հազ. դրամ, որից ընդգրկվել է 1,326,139.3 հազ. դրամ /շուրջ 20 %-ը/:

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 12.03.2008-30.04.2008թթ.

Վերահսկողությամբ ընդգրկված ժամանակաշրջանը՝ 2006-2007 թթ.

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողությունն իրականացվել է դիտարկման, ստուգման և վերլուծության ձևով, ինչպես նաև կիրառվել են ֆինանսական, կատարողական /ընտրանքային/ և համապատասխանության տեսակները:

Կիրառվել է ընտրանքային մեթոդի ոչ վիճակագրական եղանակ, օրինակ՝ քաղաքաշինական ծրագրերում, որոնք ըստ դիտարկման համարվել են կոռուպցիոն ռիսկ պարունակող:

Որպես ռիսկային ամբողջությամբ ընդգրկվել են պետական սեփականության հողերի օգտագործումն ու օտարումը, ինչպես նաև պետական բաժնեմասի կառավարումը:

Դիտարկման արդյունքում կրթական ենթածրագրերի հարցը համարվել է մեծածավալ և օրենքի 19-րդ հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն կիրառվել է ընտրանքային ստուգման եղանակը /ընտրվել է ծավալի 20 տոկոսը/: Հատկապես ստուգվել են մարզի այն կրթական հիմնարկները, որտեղ կապիտալ ծախսերը եղել են 50 մլն դրամից ավելի:

Ստուգումներն իրականացվել են նաև փաստագրման, հարցազրույցների և ֆիզիկական /չափազրում, գույքազրում/ եղանակով:

Վերլուծության փուլում ամփոփվել և վերլուծվել են դիտարկման և ստուգումների արդյունքում ստացված տվյալները:

Վերահսկողության արդյունքները՝

2006թ. Սյունիքի մարզպետարանի տարեկան ճշտված նախահաշիվը կազմել է 4,174,285.6 հազ. դրամ, փաստացի ֆինանսավորումը՝ 4,174,559.7 հազ. դրամ, կատարողականը՝ 99.93%:

2007թ. ճշտված նախահաշիվը կազմել է 4,684,256.4 հազ. դրամ, փաստացի ֆինանսավորումը՝ 4,656,288.5 հազ. դրամ, կատարողականը՝ 99.4%:

I. Սյունիքի մարզպետարանի ապարատի պահպանման ծախսերի վերաբերյալ

«Աշխատավարձ և աշխատավարձին հավասարեցված այլ վճարումներ»

2007թ. դեկտեմբերի 26-ի թիվ 4/4-2-21/928-13730 ծանուցագրով իրականացրած հոդվածային վերաբաշխման արդյունքում «Գործուղումներ և ծառայողական ուղևորություններ» և «Էլեկտրոնային, վառելիքի և ջեռուցման ծախսեր» հոդվածներից 1,500.0 հազ. դրամն ուղղվել է այդ ծախսային հոդվածին (պարգևատրվել են աշխատակիցներ), այն պարագայում, երբ տարվա կտրվածքով առկա էր միջինը 16-18 թափուր հաստիք: Դրանով մարզպետարանը խախտել է «Քաղաքացիական ծառայողների վարձատրության մասին» ՀՀ օրենքի 13-րդ հոդվածի 4-րդ կետը, քանի որ քաղաքացիական ծառայողները կարող էին պարգևատրվել միայն աշխատավարձի ֆոնդի տնտեսված միջոցներից:

«Սեփական տրանսպորտի պահպանման ծախսեր» հոդվածով 2006 թվականի տարեսկզբին մարզպետարանը ունեցել է 686.0 հազ. դրամ դեբիտորական պարտք (պահեստավորված ապրանքներ): Տարեկան ճշտված նախահաշիվը, ֆինանսավորումը և դրամարկղային ծախսը կազմել է 8,400.0 հազ. դրամ: Փաստացի ծախսը կազմել է 8,934.0 հազ. դրամ: Տարբերության՝ 534.0 հազ. դրամի ծախսն իրականացվել է տարեսկզբի դեբիտորական պարտքի հաշվին:

2007 թվականին նույն հոդվածով մարզպետարանն ունեցել է 152,0 հազ. դրամ դեբիտորական պարտք: Վերաբաշխման արդյունքում ավելացվել է 5,800.0 հազ. դրամով, որից՝ «Գործուղումներ և ծառայողական ուղևորություններ» հոդվածից չծախսված 4,000.0 հազ. դրամից 3,000.0 հազ. դրամը, «Կապի ծառայությունների վճար» հոդվածից 800.0 հազ. դրամը, «Հարկերի, տուրքերի և այլ պարտադիր վճարումների կատարման ծախսեր» հոդվածից 500.0 հազ. դրամը և «Այլ ծառայությունների ձեռքբերման ծախսեր» հոդվածից 1,500.0 հազ. դրամ: Այս ավելացված գումարը ուղղվել է «Ռեգուլյար» բենզինի ձեռք բերմանը:

Ճշտված նախահաշիվը կազմել է 14,200.0 հազ. դրամ, ֆինանսավորումը՝ 14,199.0 հազ. դրամ, դրամարկղի ծախսը՝ 14,198.6 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը՝ 11,245.2 հազ. դրամ: Դժշտված նախահաշիվից փաստացի ծախսի շեղումը կազմել է 2,954.8 հազ. դրամ:

«Մեփական տրանսպորտի պահպանման ծախսեր» հոդվածով դրամարկղի ծախսի և փաստացի ծախսի տարբերությունը՝ 2,953.4 հազ. դրամ գումարը ենթակա է նվազեցման 2008թ. ֆինանսավորումից:

Բացի վերոգրյալից, մարզպետարանի աշխատակազմի կարիքների համար «Զանգեզուրի Պ.Մ.Կ.» ՓԲԸ-ից 2006 թվականին անհատույց ստացվել է 6,692.8 հազ. դրամի 16960 լիտր բենզին, 2007 թվականին՝ 2,898.2 հազ. դրամի 8780 լիտր բենզին: «Սյունիք-Զանգեզուր» բարեգործական հիմադրամից 2007 թվականին ստացվել է անհատույց 4000 լիտր բենզին՝ 1,280.0 հազ. դրամ արժողությամբ:

Մարզպետարանը 2006 և 2007 թվականներին փաստացի շահագործել է քվով 11 ավտոմեքենա:

Փաստորեն, 5,800.0 հազ. դրամով ավելացումից հետո, այս ծախսային հոդվածի դրամարկղային ծախսը 2,953.4 հազ. դրամով գերազանցել է փաստացի ծախսը, ավելացնելով տարեսկզբի դեբիտորական պարտքը 3,105.9 հազ. դրամով (2953,4+152,5), որը տեղափոխվել է 2008 թվական:

«Հարկերի, տուրքերի և այլ պարտադիր վճարումների կատարման ծախսեր»

2006, 2007 թվականներին այս ծախսային հոդվածով նախատեսվել է 556.1 հազ. դրամ, յուրաքանչյուր տարի վերաբաշխման արդյունքում այն նվազեցվել է 500.0 հազ. դրամով և ուղղվել այլ ծախսային հոդվածներին:

«Շենքերի, շինությունների և բնակարանների վարձակալման ծախսեր» հոդվածով 2006 թվականին ճշտված նախահաշիվը, ֆինանսավորումը, փաստացի և դրամարկղային ծախսերը կազմել է 1,305.7 հազ. դրամ: 2007 թվականին ճշտված նախահաշվով նախատեսվել է 1,691.6 հազ. դրամ, ֆինանսավորվել է 1,305.7 հազ. դրամ, փաստացի ծախսվել է 1,305.7 հազ. դրամ: Շեղումը կազմել է 385.9 հազ. դրամ:

Մարզպետարանը կնքել է տարածքների վարձակալության երեք պայմանագիր՝ «Կապանի ստոմատոլոգիական պոլիկլինիկա» ՓԲԸ-ի, Մեղրու քաղաքապետարանի և Սիսիանի քաղաքապետարանի հետ, առանց նոտարական վավերացման: Խախտվել են ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 610 հոդվածի 2-րդ կետի և 611 հոդվածի պահանջները: Արդյունքում՝ առաջին պայմանագրերով մարզպետարանը 2006 և 2007 թվականների ընթացքում կատարել է 2,611.4 հազ. դրամի վճարում:

II. Քաղաքաշինություն և բնակարանային կոմունալ տնտեսության բնագավառ

2006-2007թթ. քաղաքաշինության և բնակարանային կոմունալ տնտեսության բնագավառում կատարված աշխատանքների նկատմամբ վերահսկողության ընթացքում արձանագրվել է.

1. Վերահսկողությամբ ընդգրկված աշխատանքների պայմանագրերի գումար՝ 1,469,211.5 հազ. դրամ:

2. Հսկիչ չափագրումներով ընդգրկված աշխատանքների գումար՝ 852,584.9 հազ. դրամ:

3. Չափագրված ծավալների տեսակարար կշիռը պայմանագրերի գումարի մեջ՝ 58%:

4. Հսկիչ չափագրումների արդյունքում չկատարված աշխատանքների դիմաց վճարված գումարներ (ծավալային հավելագրում)՝ 94,535.55 հազ. դրամի, որը **ենթակա է վերականգնման**:

5. Առանց հիմնավորման կատարողական ակտերով ավելի ցույց տրված և վճարված լրացուցիչ աշխատանքներ՝ 7,424.4 հազ. դրամի, որը **ենթակա է վերականգնման**:

6. Շինմոնտաժային աշխատանքների նախահաշվային թանկացում՝ 39,462.0 հազ. դրամ¹: Նախագծային առաջադրանքների, նախագծերի և փորձաքննության թերի լինելու հետևանքով **պետությանը հասցված վնաս**:

7. Անորակ կատարված աշխատանքներ՝ 11,777.1 հազ. դրամ: **Ենթակա է վերականգնման**:

8. 2008թ. պայմանագրերով նախատեսված, սակայն 2007 թվականին որպես լրացուցիչ կատարված՝ կատարողականով ցույց տրված և վճարված աշխատանքներ, որոնց գումարները չեն պակասեցվել 2008թ. պայմանագրերից՝ 1,707.9 հազ. դրամ: **Ենթակա է նվազեցման**:

9. 2007թ. Սիսիանի Որոտան գյուղի դպրոցի 105,487.1 հազ. դրամ գումարով հիմնանորոգման աշխատանքների կնքված պայմանագրով նախատեսվել է առաջին և երրորդ մասնաշենքերի ազդոշիֆերից տանիքի քանդման և ցինկապատ թիթեղով վերակառուցման աշխատանքները՝ գումարով 7,171.5 հազ. դրամ, այն դեպքում, երբ այդ աշխատանքները արդեն իսկ կատարվել էին 2000թ. «Փրկեցեք երեխաներին» կազմակերպության կողմից:

2008թ.-ի ֆինանսավորումից **ենթակա է նվազեցման** 7,171.5 հազ. դրամ գումար:

10. 2008 թվականի Սառնակունք գյուղի դպրոցի հիմնանորոգման պայմանագրից ենթակա է պակասեցման 2,100.0 հազ. դրամը, հաշվի առնելով, որ սպորտդահլիճի հատակը հիմնականում գտնվում էր բարվոք վիճակում և անհրաժեշտ էր փոխել դպրոցի սպորտդահլիճի փայտե հատակի ընդամենը 10%-ը, նախատեսված ամբողջի փոխարեն: 2008թ.-ի ֆինանսավորումից **ենթակա է նվազեցման** 2,100.0 հազ. դրամ գումար:

11. Նախագծով և պայմանագրով նախատեսված աշխատանքների անհիմն կատարված փոփոխությունների արդյունքում չի կատարվել նախագծով և պայմանագրով նախատեսված ցինկապատ թիթեղով պատուհանների հարթակների կառուցումը, որի արդյունքում ներթափանցած անձրևաջրերի հետևանքով քանդվել է պատերի գաջե սվաղը, ներկը,

¹ նախագծային կազմակերպությունների կողմից նախատեսված էր տեղադրել եվրոպական արտադրությանը և որակին համարժեք առավել թանկ պրոֆիլներով մետալոպլաստե դռներ և պատուհաններ, սակայն դպրոցներում փաստացի տեղադրվել են թուրքական արտադրության առավել էժան պրոֆիլներով պատրաստվածները:

դասասենյակներում մանրահատակի մի մասը և ամբողջովին փչացել են նոր տեղադրված փայտե պատուհանագոգերը /Շաքի գյուղի դպրոց/: **Պատճառված վնասը` գումարով 2,040.0 հազ. դրամի ենթակա է վերականգնման:**

12. Գրեթե բոլոր դպրոցներում հարդարման աշխատանքները նախատեսվել է կատարել բարձրորակ, փաստացի իրականացվել է բարելավում:

Ամփոփ տեղեկատվությունն ըստ օբյեկտների բերված է հավելվածում:

2006-2007թթ. մարզում իրականացված 32 օբյեկտների հիմնանորոգման աշխատանքների նկատմամբ տեխնիկական և հեղինակային հսկողություն իրականացնելու համար մասնագիտական ընկերությունների հետ կնքվել են համապատասխանաբար` 19,730.85 և 1,425.88 հազ. դրամի պայմանագրեր:

Հայտնաբերված ծավալային հավելագրման և բազմաթիվ խախտումների վերլուծությունը թույլ է տալիս եզրակացնել, որ 2006-2007 թվականներին ՀՀ պետական բյուջեից ֆինանսավորված 32 օբյեկտներում համապատասխան ընկերությունների կողմից շինարարական աշխատանքների նկատմամբ իրականացրած **տեխնիկական հսկողությունը** (որի համար, համաձայն կնքված պայմանագրերի, փոխանցվել է 19,730.85 հազ. դրամ) **կրել է ձևական բնույթ:**

Վերահսկողության արդյունքում արձանագրվել է, որ պայմանագրերով նախատեսված շինարարական աշխատանքներից չկատարվածի գումարը կազմել է պայմանագրային գումարի 10%-ը, դրանց փոխարեն կատարողականով ցույց են տրվել լրացուցիչ կատարված աշխատանքներ: Փոփոխությունները կատարվել են առանց նախագծի հեղինակի համաձայնության և թույլտվության, որը թույլ է տալիս եզրակացնել, որ **հեղինակային պասշան հսկողություն չի իրականացվել** համապատասխան ընկերությունների կողմից:

Հարկ է նշել նաև, որ **մարզային քաղաքաշինական պետական տեսչության կողմից չեն արձանագրվել թե նախագծանախահաշվային փաստաթղթերից շեղում, թե ծավալային խախտում:**

Բացակայում են 2006-2007թթ. ընթացքում Սյունիքի մարզպետարանի կողմից պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին 32 օբյեկտներում իրականացված հիմնանորոգման աշխատանքների շահագործման ակտերի ձևակերպման դիմումները և «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով մուծումները (անդորրագրերը): Վերջինով խախտվել է ՀՀ կառավարության 2003 թվականի մարտի 8-ի թիվ 626-Ն որոշմամբ հաստատված` «Ավարտված շինարարության շահագործման փաստագրման» կարգի 21-րդ կետի պահանջը այն դեպքում, երբ 2006-2007թթ. բյուջեում «Հարկեր, տուրքեր և այլ պարտադիր վճարումների կատարման ծախսեր» հոդվածով նախատեսվել է 556.0 հազ. դրամ, որը չհիմնավորված վերաբաշխումով նվազեցվել է և ուղղվել այլ ծախսերի:

Կրթական օբյեկտների հիմնանորոգման ծրագրում թույլ են տրվել անարդյունավետ և ոչ նպատակային ծախս: Օրինակ, Կապանի թիվ 13 դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքների նախահաշվարկային արժեքը կազմել է շուրջ 194,300.0 հազ. դրամ՝ ներառելով 1007 աշակերտների համար նախատեսված 4 մասնաշենքի հիմնանորոգման աշխատանքներ: 2006-2007 ուստարում աշակերտների թիվը կազմել է 220-210 աշակերտ, որը շարունակում է նվազել: Դասապրոցները ընթանում էր մեկ մասնաշենքում: **Հետևաբար, երեք մասնաշենքի հիմնանորոգման աշխատանքների անհրաժեշտությունը բացակայում էր,** և օգտագործված ֆինանսական միջոցները նպատակահարմար էր ուղղել դպրոցաշինության այլ ծրագրերին:

Գազիֆիկացման աշխատանքներում թույլ են տրվել անարդյունավետ և ոչ նպատակային ծախսեր: Օրինակ.

1. Խնածախ գյուղի գազիֆիկացման համար անհրաժեշտ բարձր ճնշման գազատարի նախագծային շուրջ **15 կմ** երկարությունից պետական բյուջեով 2007թվականի ընթացքում նախատեսվել էր կառուցել ընդամենը **4.3 կմ:** Պայմանագրով նախատեսվել էր նաև մոնտաժել գազաչափիչ սարքեր, որոնք չեն տեղադրվել: **Ծրագիրը շարունակելու համար 2008թ. բյուջեով գումար չի նախատեսվել:** Կատարված ծախսերն անարդյունավետ են, չեն ծառայել նպատակին:

2. Արավուս գյուղի գազատարը մինչև ստուգման ավարտը հանձնված չէր շահագործման, և միացված չէր հիմնական գազատարին:

III. Սյունիքի մարզպետարանի շինարարական կապալի պայմանագրերի կնքման գործընթացի վերաբերյալ

Ուսումնասիրության արդյունքում պարզվել է հետևյալը.

1. Առկա է անհամապատասխանություն ՀՀ գնումների գործակալություն ՊՈԱԿ-ի և տնտեսավարող սուբյեկտների միջև կնքվող՝ «Պետության կարիքների համար կապալի աշխատանքների կատարման պետական գնման պայմանագրի» մշտապես կիրառվող տիպային ձևի 8.1 կետում նշվող պայմանագրի գործողության և պայմանագրի փաստացի գործողության ժամկետների միջև: Մասնավորապես՝ կնքվող պայմանագրի առարկան գնված ամբողջ աշխատանքի ծավալն է, պայմանագրի գինը՝ աշխատանքի գնման ընդհանուր գումարը, սակայն պայմանագրի գործողության ժամկետը սահմանափակվում է ընթացիկ տարվա ավարտով: Այսպես, նախատեսվում է, որ պայմանագիրն ուժի մեջ է մտնում կողմերի ստորագրման պահից և գործում է մինչև 2007 թվականի դեկտեմբերի 30-ը, այնինչ պայմանագիրը կրում է շարունակական կամ պարբերական բնույթ և փաստացի գործելու է նաև 2007 թվականի դեկտեմբերի 30-ից հետո ընկած ժամանակահատվածում, քանի որ տվյալ տարում պետք է կատարվի պայմանագրով նախատեսված աշխատանքների ընդամենը մի մասը: Պայմանագրի գործողության հիշյալ ժամկետը նշվում է նաև մրցույթի հրավերի մեջ,

սակայն մրցույթն անց է կացվում 2007 թվականի դեկտեմբերի 30-ից հետո աշխատանքներ կատարելու համար:

Մրցույթի հայտարարության մեջ նման կետ նախատեսելը չի պարտադրվում «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 25 հոդվածի 3-րդ մասով որպես հայտարարությունում պարունակվող տեղեկություն: Իսկ շինարարական աշխատանքների դեպքում կնքվող պայմանագրում գործողության կոնկրետ ժամկետ կարելի է ընդհանրապես չնախատեսել, այլ ուղղակի ղեկավարվել ՀՀ քաղ. օրենսգրքի 441-րդ հոդվածով սահմանված կարգով, այն է՝ պայմանագիրը գործում է մինչև դրանով որոշված պարտավորության կատարման ավարտը:

2. Կան նաև որոշակի թերություններ պայմանագրերից բխող փաստաթղթերի ձևակերպման մեջ, օրինակ՝ «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի և «Գուրոս» ՍՊԸ-ի միջև 2007թ. մայիսի 7-ին կնքված պետության կարիքների համար կապալալին աշխատանքների կատարման պետական գնման N ԱՇՁԲ 07/405 պայմագիրն ունի երկու «Հավելված 1», ինչն անհասկանալի է դարձնում 2007 թվականի ընթացքում կապալառուի կողմից նույն պայմանագրի 1.2 կետին համապատասխան կատարման ենթակա աշխատանքների ծավալը կամ չափը:

3. Գորիս քաղաքի թիվ 1 դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքներն իրականացնելու մրցույթի հրավերում նախատեսվել է մի աշխատանքի իրականացման լիցենզիայի պահանջ, որը չպետք է իրականացվեր: Պահանջվել են «քաղաքացիական» /կապիտալ շինարարության իրականացման համար/ և «էներգետիկ» /գազիֆիկացման համար/ տեսակների լիցենզիաներ: Այնինչ գազիֆիկացման աշխատանքների իրականացում նախատեսված չէր ոչ դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքների տեխնիկական բնութագրում և ոչ էլ՝ շինարարական աշխատանքների ծավալաթերթում: Այսինքն՝ մրցույթի հրավերում նախատեսվել է մի աշխատանքի իրականացման լիցենզիայի պահանջ, որը չպետք է իրականացվեր:

4. ՀՀ կառավարության 2007թ. սեպտեմբերի 6-ի N 997-Ա որոշմամբ ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից Սյունիքի մարզպետարանին հատկացվել է 828,289.4 հազ. դրամ գումար և սահմանվել է, որ «սույն որոշմամբ նախատեսված հատկացումների հաշվին աշխատանքների ձեռքբերման գործընթացները կազմակերպվում են «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 22-րդ հոդվածի «ա» մասի համաձայն՝ մրցակցային բանակցությունների ձևով, եթե դրանց ձեռքբերումը հնարավոր չէ իրականացնել մրցույթի ձևով»: Սրբյունքում, Սյունիքի մարզպետը համապատասխան գրություններով դիմել է ՀՀ գնումների գործակալության ՊՈԱԿ-ի տնօրենին, նշելով, որ «Համաձայն վերոհիշյալ որոշման կապալառուների ընտրության գնումը խնդրվում է կազմակերպել մրցակցային բանակցությունների ձևով»՝ որևէ կերպ չհիմնավորելով մրցույթի ձևով այդ գնումն իրականացնելու անհնարինությունը:

5. ՀՀ Գնումների գործակալություն ՊՈԱԿ ներկայացրած փաթեթներում առկա են ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելուց (1999 թվականից) հետո տրված իրավաբանական անձի պետական գրանցման վկայականներ (օրինակ՝ «ՀՀ նախագծերի պետական արտագերատեսչական փարձաքննություն» ՊՓԲԸ), որտեղ բաժնետիրական ընկերության ֆիրմային անվանումը չի համապատասխանում ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 106-րդ հոդվածի 5-րդ մասի պահանջին: Իսկ «ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրքը գործողության մեջ դնելու մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի պահանջներին համապատասխան՝ օրենսգրքին չհամապատասխանեցված հիմնադիր փաստաթղթերը համարվում են անվավեր:

IV. ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից Սյունիքի մարզպետարանին 2006-2007 թվականներին հատկացված միջոցների վերաբերյալ՝

1. Ռմբակոծությունների և ռազմական գործողությունների հետևանքով անօթևան մնացած քաղաքացիների վնասի փոխհատուցում՝ բնակարանային խնդիրների առաջնահերթ լուծման ծրագիր

Ռմբակոծությունների և ռազմական գործողությունների հետևանքով Սյունիքի մարզի 17 բնակավայրերում վնասվել են մեծ թվով անհատական տներ, դրանցից 54-ը դասվել են քանդված կամ քանդման ենթակա տների շարքը և ընդգրկվել 2001թ. ապրիլի 25-ի «ՀՀ սահմանամերձ բնակավայրերում ռմբակոծությունների հետևանքով քանդված բնակելի տների բնակիչների բնակավայրերի պայմանների բարելավման առաջին փուլի մասին» ՀՀ կառավարության թիվ 343 որոշմամբ հաստատված ծրագրում: Քանդված կամ քանդման ենթակա անհատական տների 49 ընտանիքներ ՀՀ պետական բյուջեով հատկացված միջոցների հաշվին 2001-2003 թվականներին ապահովվել են բնակարաններով, իսկ մնացած 5 ընտանիքների բնակարանային խնդրի լուծման նպատակով 2007թ. սեպտեմբերի 6-ի «Գումար հատկացնելու մասին» ՀՀ կառավարության թիվ 997-Ա որոշումով պահուստային ֆոնդից «Ընթացիկ ներքին այլ տրանսֆերտային վճարներ» հոդվածով Սյունիքի մարզպետարանին հատկացվել է 25,000.0 հազ. դրամ:

Կապան քաղաքի Շինարարների փ. N 6 շենքի N 11 բնակարանի բնակիչները բնակարան չեն գնել, քանի որ գտնվել են հանրապետությունից դուրս:

Նշված ծրագրի փաստացի ծախսը կազմել է 13,420.0 հազ. դրամ, մնացած՝ 11,580.0 հազ. դրամ գումարը վերադարձվել է ՀՀ պետական բյուջե:

Հարկ է նշել, որ հրատապ լինելով հանդերձ ծրագրի իրականացումը տևել է շուրջ 7 տարի:

2. «Ռմբակոծությունների և ռազմական գործողությունների հետևանքով չշահագործվող, վերականգնման ենթակա անհատական բնակելի տների վերականգնում» ծրագիր

2007 թվականի սեպտեմբերի 6-ի ՀՀ կառավարության թիվ 997-Ն որոշմամբ 45,000.0 հազ. դրամ գումար էր հատկացվել ռմբակոծությունների և ռազմական գործողությունների հետևանքով չշահագործվող, վերականգնման ենթակա անհատական բնակելի տների վերականգնման նպատակով:

Մարզի 14 համայնքներից ներկայացվել է վերականգնման ենթակա թվով 118 անհատական բնակելի տների ցանկ, որոնց սեփականատերերից ընդամենը 34-ն են Սյունիքի մարզպետարան ներկայացրել դիմումներ և պահանջվող փաստաթղթեր: Մարզպետի 2007 թվականի նոյեմբերի 30-ի թիվ 273-Ա որոշմամբ ցանկում ընդգրկվել են 31 ընտանիք, որոնց վճարվել է 45,000. հազ. դրամ աջակցություն:

Մարզպետի կողմից հաստատված և վճարումների ցանկերի ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ.

- Որոշ բնակիչներ ստացել են սահմանված կարգով հաշվարկված գումարից ավել կամ պակաս աջակցություն (ավելի՝ 429,125.0 հազ. դրամ, պակաս՝ 1,126.5 հազ. դրամ):
- Ցուցակում ընդգրկվել և աջակցություն են ստացել կադաստրի համապատասխան վկայական չներկայացրած քաղաքացիներ:

Մարզպետարանի և համապատասխան քաղաքապետարանների միջև կնքվել է պայմանագիր՝ բնակելի տների վերականգնման աշխատանքներ իրականացնելու համար աջակցություն ստանալու մասին, ըստ դրա աջակցությունն ամբողջապես տրամադրվում է աջակցություն ստացողի կողմից վերականգնված և սահմանված կարգով շինարարական աշխատանքների ավարտի փաստադրման ակտը ձևակերպելուց ու պաշտոնատար անձին ներկայացնելուց հետո: **Վերահսկողությամբ արձանագրվել է, որ գումարներն ամբողջությամբ փոխանցվել են աջակցություն ստացող բնակիչների անուններով բացված նպատակային հաշիվներին՝ առանց փաստադրման ակտերի:**

3. ՀՀ Սյունիքի մարզի Լեռնաձոր գյուղի փայտյա տներում ժամանակավորապես բնակեցված ընտանիքների բնակարանային խնդիրների լուծման ծրագիր

Սյունիքի մարզի Կապանի տարածաշրջանում 1968թ. հունիսի 7-ին տեղի ունեցած երկրաշարժի հետևանքով մարզի Լեռնաձոր գյուղում քանդված բնակելի տների՝ փայտյա տներում ժամանակավորապես բնակեցված ընտանիքների բնակարանային խնդիրների լուծման նպատակով 2004թ. նոյեմբերի 11-ի ՀՀ կառավարության թիվ 1607-Ն որոշմամբ հաստատվել է նշված ընտանիքներին ֆինանսական աջակցություն տրամադրելու միջոցով բնակարանային խնդիրների լուծման ծրագիրը (այսուհետ՝ ծրագիր): Բնակելի տների

բնակիչների համար անհրաժեշտ միջոցների հաշվարկի հիմքում դրվել են բնակիչներին հասանելիք բնակելի տան չափին (սենյակների թվով) համապատասխան բնակելի տուն կառուցելու համար Փախստականների նորվեգական խորհրդի կողմից փախստական ընտանիքների համար կառուցված քոթեջատիպ բնակելի տների շինարարության արժեքները՝

մեկ սենյականոց 5,800 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

երկու սենյականոց 6,600 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

երեք սենյականոց 8,800 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

Նախատեսված էր 240,700.0 հազ. դրամ 66 ընտանիքների բնակարանային խնդիրները՝ անհատական բնակարանային շինարարություն իրականացնելու կամ շուկայից բնակելի տուն (բնակարան) ձեռք բերելու միջոցով լուծելու համար:

- 2004թ. ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից 39,290.0 հազ. դրամ աջակցություն ստացած 9-ը ընտանիքներից 8-ի բնակելի տների կառուցման աշխատանքներն ավարտված են, 2008թ. ապրիլի 1-ի դրությամբ մեկ բնակելի տան աշխատանքները գտնվում են ավարտման փուլում:

- Ծրագիրը շարունակելու նպատակով «ՀՀ 2006թ. պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքով Սյունիքի մարզպետարանին հատկացվել է 40,000.0 հազ. դրամ: Աջակցության տրամադրման կարգի պահանջները բավարարող 10 ընտանիքներին Սյունիքի մարզպետի հետ կնքված պայմանագրերի համաձայն տրամադրվել է ֆինանսական աջակցություն՝ անհատական բնակարանային շինարարություն իրականացնելու համար: 2008 թվականի ապրիլի 1-ի դրությամբ մեկ բնակելի տան կառուցման աշխատանքներն ավարտված են, մնացած 9-ինը՝ շարունակվում են:

- 2007թ. պետական բյուջեով նույն նպատակի համար նախատեսվել է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությանը հատկացնել 40,200.0 հազ. դրամ: Մինչև 2007թ. օգոստոս ամիսը ծրագիրը կատարելու ուղղությամբ նախարարության կողմից աշխատանքներ չիրականացնելու պատճառով, վերոնշյալ գումարը 2007թ. օգոստոսի 16-ի ՀՀ կառավարության թիվ 918-Ն որոշմամբ հատկացվել է Սյունիքի մարզպետարանին:

Սյունիքի մարզպետի 2007 թվականի նոյեմբերի 6-ի «Աջակցություն տրամադրելու մասին» թիվ 246-Ա որոշման համաձայն հատկացված 40,200.0 հազ. դրամից գյուղի 12 ընտանիքներին տրամադրվել է ընդամենը 29,002.0 հազ. դրամ աջակցություն, որը պայմանավորված է ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ ՀՀ դրամի արժեւորմամբ²: 2008 թվականի ապրիլի 1-ի դրությամբ մեկ բնակելի տան կառուցման աշխատանքներն ավարտված էին, 11-ինը՝ շարունակվում էին:

² ՀՀ կառավարության 2004թ. նոյեմբերի 11-ի թիվ 1607-Ն որոշմամբ նախատեսվել էր աջակցությունը տրամադրել ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամով:

- ՀՀ ԿԱ անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի տարածքային ստորաբաժանման կողմից տրամադրված տեղեկատվության համաձայն, 6 ընտանիք աջակցության տրամադրման հերթականության ցուցակից դուրս են մնացել՝ ընտանիքի անդամներին սեփականության իրավունքով պատկանող այլ բնակելի տուն (բնակարան) ունենալու պատճառով, 14 ընտանիք դիմել է մարզպետարան՝ հաջորդ փուլ տեղափոխվելու խնդրանքով, երկու ընտանիք կառուցման հնարավորություն չունենալու պատճառով հրաժարվել են աջակցությունից, 9 - ը դիմել են շուկայից բնակելի տուն (բնակարան) ձեռք բերելու խնդրանքով, 4 -ն էլ չեն ներկայացրել անհրաժեշտ փաստաթղթերը:

Ծրագրի իրականացման վերաբերյալ առկա են հետևյալ դիտողությունները.

- 2007 թվականին մարզպետարանին գումարը երկրորդ կիսամյակում տրամադրելու հետևանքով ծրագիրը լիարժեք չի իրականացվել, չօգտագործված 11,200.0 հազ. դրամը հետ է վերադարձվել պետական բյուջե այն պարագայում, երբ կարելի էր այդ գումարները նպատակաուղղել բնակարաններ ձեռք բերելու ծրագրին:
- Ծրագրի շրջանակներում աջակցություն ստացած 21 ընտանիք դեռևս չեն ավարտել իրենց բնակարանների կառուցումը, քանի որ ծրագրում ի սկզբանե հաշվի չի առնվել բնակիչների սեփական միջոցների և, հետևաբար, շինարարությունը համաֆինանսավորելու հնարավորության բացակայության փաստը:

Արդյունքում՝ պետական բյուջեից **հատկացված 66,631.0 հազ. դրամ գումարը շուրջ 4 տարի չի ծառայել նպատակին** այն դեպքում, երբ ՀՀ կառավարության կողմից խնդրի լուծման ժամկետը սահմանվել էր մեկ տարի:

4. Մեղրի-Շվանիձոր-Վերիշեն-Ծավ-Կապան ավտոճանապարհի շինարարության հետ կապված ծրագիր

ՀՀ կառավարության 2007 թվականի ապրիլի 5-ի թիվ 462-Ա որոշմամբ կառավարության պահուստային ֆոնդից Սյունիքի մարզպետարանին հատկացվել է 43,000.0 հազ. դրամ գումար՝ կառուցվող Մեղրի-Շվանիձոր-Վերիշեն-Ծավ-Կապան ավտոճանապարհի ճանապարհամերձ գոտիում գտնվող բնակելի տների, օժանդակ շինությունների, հողամասերի իրացման և դրանցից ծագող իրավունքների պետական գրանցման համար:

Հատկացված 43,000.0 հազ. դրամ գումարից ընթացիկ տարվա վերջում չօգտագործված 3,372.2 հազ. դրամ գումարը հետ է վերադարձվել պետական բյուջե:

5. Սյունիքի մարզի սահմանամերձ գյուղերում բնակելի շենքեր ձեռք բերելու ծրագիր /դպրոցներ/

ՀՀ կառավարության 2006թ. մարտի 9-ի N 418-Ն որոշման համաձայն, ՀՀ 2006թ. պետական բյուջեով նախատեսված կառավարության պահուստային ֆոնդից Սյունիքի մարզպետարանին հատկացվել է 22.900.0 հազ. դրամ՝ Սյունիքի մարզի սահմանամերձ գյուղերում բնակելի շենքեր ձեռք բերելու և դրանք հետագայում որպես դպրոց վերակառուցելու նպատակով: Նշված գումարի շրջանակներում 2006թ. մայիսի 5-ին կնքվել են թվով երկու բնակելի տան և մեկ գործարանի շենքի առքուվաճառքի պայմանագրեր: Վերահսկողության արդյունքում հայտնաբերվել են հետևյալ խախտումները.

1. Սյունիքի մարզպետարանի կողմից Սրաշեն գյուղում որևէ շենք ձեռք չի բերվել, կառավարության պահուստային ֆոնդից հատկացված 3,000.0 հազ. դրամը փաստացի չի օգտագործվել:

2. Սյունիքի մարզպետարանի կողմից 2006թ. մայիսի 5-ին Շամբ գյուղում *«բնակելի շենք»* ձեռք բերելու փոխարեն պայմանագրով ձեռք է բերվել *«գործարանի շենք»*:

Շամբ գյուղի գործարանի շենքը, որն ի սկզբանե պատկանել էր «Ազնավուր» ՓԲԸ-ին, գնվել է «Սյունիք_Զանգեզուր» բարեգործական հիմնադրամից³: Համաձայն հոգաբարձուների խորհրդի նիստի 2006թ. ապրիլի 10-ի թիվ 8 արձանագրության, որոշում է կայացվել «Ազնավուր» ՓԲԸ-ին պատկանող գործարանի շենքը գնելու մասին՝ այն հետագայում մարզպետարանին վաճառելու և որպես դպրոցի շենք վերակառուցելու նպատակով: *Անհասկանալի են ոչ առևտրային և ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 123-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն «սոցիալական, բարեգործական, մշակութային, կրթական կամ այլ հանրօգուտ նպատակներ հետապնդող» կազմակերպություն հանդիսացող հիմնադրամի մասնակցությունը անշարժ գույքի առքուվաճառքի առևտրային բնույթ կրող քաղաքացիաիրավական գործարքին և այս առումով վերջինիս առնչությունը ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից Սյունիքի մարզպետարանին գումար հատկացնելու գործին:*

3. Սյունիքի մարզպետարանի կողմից գնումները կատարվել են մեկ անձից գնման եղանակով, հիմք ընդունելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի «բ» կետի դրույթները, այն է՝ «արտակարգ կամ չնախատեսված այլ իրավիճակի առաջացման հետևանքով ծագել է գնման անհետաձգելի պահանջ և գնման այլ ձևի կիրառումը ժամկետի առումով անհնար է, պայմանով, որ նման պահանջը հնարավոր չէր կանխատեսել, ինչպես նաև եթե գնման առարկան ներառված չէ պարբերական մրցույթով կնքված պայմանագրերում»: Անհասկանալի է, թե ինչ գնման անհետաձգելի պահանջի կամ ժամկետի առումով գնման այլ ձևի կիրառման անհնարին լինելու մասին է խոսքը, եթե բոլոր երեք շինությունները ձեռք են բերվել դեռևս 05.05.2006թ.՝ հետագայում որպես դպրոց վերակառուցելու նպատակով, և մինչ

³ Խորհրդի նախագահ՝ Սյունիքի մարզպետ Ս. Խաչատրյան

հիմա (2008թ. ապրիլի 24-ի դրությամբ) Սյունիքի մարզպետարանի կողմից այդ ուղղությամբ որևէ աշխատանք չի կատարվել: Վերահսկողություն իրականացնող հանձնաժողովին չներկայացվեցին նույնիսկ նախագծանախահաշվային փաստաթղթերը: Հատկանշական է նաև այն, որ վերը նշված գումարը պակասեցվել է ՀՀ պետական բյուջեի բյուջետային ծախսերի գործառնական դասակարգման «Կրթական օբյեկտների հիմնանորոգում» ծրագրից:

Նշված ծրագրին հատկացված 19,900.0 հազ. դրամ գումարն օգտագործվել է ոչ նպատակային և անարդյունավետ:

6. Պահուստային ֆոնդից Մեղրու տարածաշրջանին փոխհատուցման կարգով

հատկացված միջոցների վերաբերյալ

Մեղրու տարածաշրջանի 18 պոմպակայանների հիմնանորոգում

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2007թ. սեպտեմբերի 27-ի թիվ 1123-Ա որոշման Սյունիքի մարզպետարանի և «Մեղրի» ջրօգտագործողների ընկերության միջև 2007թ. հոկտեմբերի 23-ին կնքվել է տրանսֆերտի հատկացման թիվ 04/2 պայմանագիրը, ըստ որի Սյունիքի մարզպետարանը 18 պոմպակայանների հիմնանորոգման աշխատանքների համար կատարել է 26,700.0 հազ. դրամի փոխհատուցում:

Պայմանագրով չեն ամրագրվել պոմպակայաններում կատարվելիք հիմնանորոգման աշխատանքների ծավալը և քանակը: Որպես պայմանագրի հիմք վերահսկողությանը ներկայացվել են թերությունների տեղեկագրեր (նախահաշիվներ), դրանց համաձայն նախատեսվել է հիմնանորոգել 17 հիդրոմեխանիկական պոմպ և 12 էլեկտրամեխանիկական շարժիչ:

Կատարողական ակտերի փաստաթղթային ուսումնասիրությամբ պարզվել է.

- ներկայացված ակտերը չեն հաստատվել պատվիրատուի կողմից, իսկ կատարողականով ցույց են տրվել 21 հիդրոմեխանիկական պոմպի և 9 էլեկտրամեխանիկական շարժիչի հիմնանորոգում, փոփոխելով պայմանագրով նախատեսված պոմպերի մակնիշների և տեսակների մի մասը:
- թերությունների տեղեկագրերով հաշվարկված սարքավորումների հիմնանորոգման միավորի գները կատարողական ակտերով ավելի ցույց տալու արդյունքում ավելի է

հաշվարկվել 2,597.2 հազ. դրամ, որը չի համաձայնեցվել պատվիրատուի հետ և ենթակա է վերադարձման:

Այսպիսով 2,597.2 հազ. դրամը ենթակա է վերադարձման պետական բյուջե:

V. «Բնակարանային գնում» ծրագրերով առկա կրեդիտորական պարտավորությունների վերաբերյալ

Նշված ծրագրերով առկա է 11.218,2 հազ. դրամի կրեդիտորական պարտավորություն, որն առաջացել է հետևյալ պատճառով.

1. Միսիան քաղաքի Գայի փողոցի թիվ 7 բազմաբնակարան վթարային շենքի բնակիչների բնակարանային խնդրի լուծման գործընթաց.

2002 թվականին շենքում բնակվող 52 ընտանիքից 49-ը մարզպետի հետ կնքել են երկկողմ պայմանագրեր, դրանցից 38-ը 2002 թվականին գնել է բնակարան:

2002 թվականին ՀՀ պետական բյուջեի «Նախորդ բյուջետային տարիների արդյունքներով առաջացած պարտքի մարում» ծրագրով Սյունիքի մարզպետարանին հատկացվել է 1,640.0 հազ. դրամ, դրա շնորհիվ ևս երկու ընտանիք ձեռք է բերել բնակարան:

Արդյունքում՝ 40 ընտանիքին հատկացված անհատույց պետական աջակցության ընդհանուր չափը կազմել է 41,374.3 հազ. դրամ:

Բնակարանների գնման վկայագրերից հրաժարվել են 12 ընտանիք, չօգտագործված 11,218.2 հազ. դրամ գումարը գրանցվել է որպես պարտավորություն և արտացոլվել 2006-2007թթ. կրեդիտորական պարտքերի հաշվետվություններում:

Նշենք, որ շենքի վթարային վիճակը վերացնելու (ամրացման աշխատանքներ) փոխարեն մարզպետարանի կողմից հատկացվել են բնակարանների գնման վկայագրեր:

Վերահսկողության ընթացքում պարզվել է, որ բնակարանների գնման գործընթացը կրել է ձևական բնույթ. գնում կատարած 40 ընտանիքից շուրջ 36-ը փաստացի բնակվում են նույն հասցեներում, չեն ստացել բնակարաններ և գումարները ծախսել են այլ նպատակներով:

Շենքն ամբողջովին բնակեցված է, ավելին՝ ազատված բնակարանները Միսիանի քաղաքապետարանի կողմից հատկացվել է նոր բնակիչներին:

Վերոնշյալի արդյունքում Սյունիքի մարզպետարանի կողմից պետական բյուջեից կատարվել է 41,374.3 հազ. դրամ գումարի անարդյունավետ ծախս:

2. Կրեդիտորական պարտավորություն է առաջացել նաև «Ռմբակոծությունների և ռազմական գործողությունների հետևանքով անօթևան մնացած ընտանիքների վնասի փոխհատուցում» ծրագրով (2001-2003թթ.).

Սյունիքի մարզպետարանը քանդված կամ քանդման ենթակա անհատական 33 տների սեփականատերերի հետ կնքել է երկկողմ պայմանագրեր՝ 52,549.0 հազ. դրամի չափով: Թվով 32 ընտանիք գնել է բնակարան և ստացել դրամական փոխհատուցում, մեկ ընտանիք, որի քանդված տան միջինացված արժեքը կազմել է 303.0 հազ. դրամ, վկայագրից հրաժարվել է: Նշված գումարը փոխանցվել է բյուջեի ազատ մնացորդի եկամտային հաշվին՝ որպես կրեդիտորական պարտավորություն:

VI. Համայնքների վարչական տարածքից դուրս պետական սեփականության հողերի օգտագործման մասին

2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Սյունիքի մարզի համայնքների վարչական սահմաններից դուրս պետական սեփականության գյուղատնտեսական նշանակության հողերի ընդհանուր մակերեսը կամ հողային ֆոնդը կազմել է 128,771.17 հա:

Հողային ֆոնդից 7,672.6 հա կամ 6%-ի համար 2008 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կնքվել է օգտագործման քաղաքացիաիրավական հարաբերությունները կանոնակարգող թվով 84 պայմանագիր, որից 44-ը՝ հատկացվել են մրցույթով, 37-ը՝ առանց մրցույթի, երկուսը՝ սերվիտուտի և մեկը՝ անհատույց օգտագործման: Բոլոր պայմանագրերը վավերացվել են նոտարական կարգով և կատարվել է պայմանագրից ծագող իրավունքների պետական գրանցում՝ ՀՀ քաղաքացիական օրենսդրության պահանջներին համապատասխան:

Վարձակալության պայմանագրով 2008թ. հունվարի 1-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարձավճարի չափը մեկ տարվա կտրվածքով կազմել է 9,009.4 հազ. դրամ: Նույն ժամանակում առկա է 3,895.3 հազ. դրամի վարձավճարի գծով պարտք և 391.3 հազ. դրամի վճարված կանխավճար:

Վերահսկողություն իրականացնող հանձնաժողովը եզրահանգում է, որ վերոգրյալի հետևանքով չի հավաքվել և ՀՀ պետական բյուջե չի մուտքագրվել ՀՀ պետական սեփականության հողերի օգտագործումից գոյացած շուրջ 4,015.3 հազ. դրամ գումար:

VII. Կրթական և մշակութային բնագավառի ծրագրերի վերաբերյալ

Վերահսկողություն է իրականացվել այն ՊՈԱԿ-ներում, որտեղ կատարվել են հիմնանորոգման աշխատանքներ, և դրանք համայնքում համեմատաբար ավելի շատ աշակերտ ունեցողներն են:

2006-2007թվականներին դպրոցներից 25-ը ֆինանսավորվել են աշակերտների թվի հաշվարկով, իսկ մնացածը՝ պահպանման ծախսերից ելնելով:

2006 թվականին մեկ սովորողին հասանելիք տարեկան գումարը կազմել է 56,876 դրամ, իսկ պահպանման ծախսերի նվազագույն գումարը՝ 9,700.0 հազ. դրամ, 2007 թվականին՝ համապատասխանաբար՝ 66,956 և 11450.0 հազ դրամ:

Լեռնային բնակավայրերի նկատմամբ կիրառվել է 1.06 և բարձր լեռնայինի նկատմամբ՝ 1.2 գործակիցը:

Սյունիքի մարզի 18 համայնքներում, որոնցից 10-ը սահմանամերձ են, դպրոցներ չկան:

9 - րդ աշխատանքներ ընդգրկվել են 2009-2011թթ. ՄԺԾԾ-ի դպրոցաշին ծրագրերում:

Վերահսկողության արդյունքում արձանագրվել է.

- Ուսումնասիրվող տարիների ընթացքում 32 դասարան ավելացել է, սակայն աշակերտների թիվը կրճատվել է 139-ով:
- Ստուգված պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններում (այսուհետ՝ ՊՈԱԿ) բացակայում էին «Հանրակրթական ուսուցում» ծրագրի իրականացման համար կնքված պայմանագրերը և ծառայության կատարման հանձնման-ընդունման արձանագրությունները:
- 2006-2007թթ. ընթացքում Մեղրու տարածաշրջանի 11 դպրոցների աշխատողների աշխատավարձի նկատմամբ կիրառվել է ՀՀ կառավարության 2000թ. հուլիսի 27-ի՝ «ՀՀ Սյունիքի մարզի Մեղրու տարածաշրջանի զարգացման հիմնախնդիրների մասին» թիվ 417 որոշմամբ Մեղրու տարածաշրջանի բյուջետային աշխատողների աշխատավարձի նկատմամբ սահմանված 20% հավելումը: Հարկ է նշել, որ Մեղրու տարածաշրջանի զարգացման հիմնախնդիրների լուծման ծրագիրն ավարտվել է 2003 թվականին, դեռ ավելին. ՊՈԱԿ աշխատողները չեն համարվում բյուջետային աշխատողներ: Արդյունքում՝ 2006 թվականին ավելի է վճարվել ընդամենը 31,956.5 հազ. դրամ աշխատավարձ և ավելի է փոխանցվել 4,793.4 հազ. դրամ պարտադիր սոցիալական ապահովության վճար: 2007 թվականին ավելի է հաշվարկվել 23,876.8 հազ. դրամ աշխատավարձ և շուրջ 3581.5 հազ. դրամի պարտադիր սոցիալական ապահովության վճար: ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի և մարզպետի միջև գրագրությունը վկայում է, որ երկու կողմն էլ տեղյակ էին աշխատավարձի հավելման կիրառման փաստին ու ֆինանսավորումն էլ իրականացվել է հավելումով:

2006-2007թթ. վերահսկողությամբ կրթության բնագավառի վերականգնման ենթակա ընդհանուր գումարը կազմում է 6,912.0 հազ. դրամ:

Այլ՝ 1,100.0 հազ. դրամ տուգանքի նշանակման լիազոր մարմինն է՝ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության Աշխատանքի պետական տեսչությունը:

Այլ՝ 650.0 հազ. դրամ տուգանքի նշանակման լիազոր մարմինն է՝ Հարկային պետական ծառայությունը:

Մշակութային ծրագրերով 2006-2007 թվականների ընթացքում իրականացված գործունեության արդյունքում առաջացած միջոցների վերաբերյալ **արտաբյուջետային ծախսերի նախահաշիվներ չեն կազմվել և հաստատվել:**

«Կապանի մշակութային կենտրոն» ՊՈԱԿ-ը մինչև ուսումնասիրության ժամանակահատվածը չունեի աշխատանքային տարածք: Անհասկանալի է, թե ՊՈԱԿ-ն ինչպես է իրականացրել կանոնադրությամբ իրեն վերապահված գործառնություններ:

VIII. Ներքին աուդիտ

2006 թվականի ընթացքում մարզպետարանի ներքին աուդիտի կողմից իրականացվել է ֆինանսատնտեսագիտական գործունեության 6 աուդիտ: Սյունիքի մարզպետարանի գլխավոր ֆինանսիստի կողմից 2005թ. հոկտեմբերի 7-ին հաստատված ու ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի հետ համաձայնեցված ներքին աուդիտի 2006թ. տարեկան ծրագրի մեջ ներառել են 33 կազմակերպություն և մարզպետարանի երկու բաժին:

Աուդիտը անց է կացվել տարեկան ծրագրից շեղումով. 35 միավորի փոխարեն աուդիտ է իրականացվել 6-ում, որից մեկը՝ Կապանի թիվ 7 միջնակարգ դպրոցը, ընդգրկված չի եղել տարեկան ծրագրում: Ծրագրի կատարողականը կազմել է 14 տոկոս: Ծրագրով նախատեսվել էր աուդիտորական երկու խումբ՝ յուրաքանչյուրը երեք անդամներով, սակայն աուդիտը միանձնյա անց է կացրել Սյունիքի մարզպետարանի գլխավոր աուդիտոր Ս. Վեզիրյանը:

2007 թվականին ներքին աուդիտի տարեկան ծրագրով հաստատվել է 30 կազմակերպություն և մարզպետարանի երկու բաժին: Տարվա ընթացքում աուդիտ է իրականացվել 18 կազմակերպությունում, իսկ Գորիսի միջնակարգ դպրոցը չէր ընդգրկվել հաստատված տարեկան ծրագրում: Ծրագրի կատարողականը կազմել է 53 տոկոս:

2006 և 2007 թվականներին ներքին աուդիտի կողմից աուդիտ չէր իրականացվել մարզպետարանի բաժիններում:

IX. Սյունիքի մարզի համայնքներում 2006-2007թթ. վարչական վերահսկողության իրականացման աշխատանքային ծրագրերի կատարման վերաբերյալ

1. Մարգալետարանի աշխատակազմի իրավաբանական բաժնի կողմից համայնքների ավագանու ընդունած որոշումների նկատմամբ վարչական վերահսկողության իրականացման գործընթացում արձանագրվել է հետևյալը՝

- 2006թ. ուսումնասիրվել են մարզի համայնքների ավագանիների միստերում ընդունած 1984 որոշումներ և ՀՀ օրենսդրության համապատասխանության մասին կազմվել է 553 եզրակացություն:

Ավագանու ներկայացված որոշումներից 291-ն ընդունվել են ՀՀ օրենսդրության պահանջների խախտմամբ և թերություններով: Դրանք վերանայելու և ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխանեցնելու նպատակով մարզի 58 համայնքների ղեկավարներին ուղարկվել է 67 պաշտոնական գրություն: Մարգալետարանի կողմից ներկայացված գրավոր պահանջները կատարվել են:

- 2007թ. ուսումնասիրվել են մարզի համայնքների ավագանիների 1627 որոշում և ՀՀ օրենսդրության համապատասխանության մասին կազմվել են 447 եզրակացություն:

Ավագանու ներկայացրած որոշումներից 225 իրավական ակտ չէր համապատասխանում ՀՀ օրենսդրության պահանջներին: Դրանք վերանայելու նպատակով մարզի 50 համայնքների ղեկավարներին ուղարկվել է 70 պաշտոնական գրություն: Մարգալետարանի կողմից ներկայացված գրավոր պահանջները կատարվել են:

2. Մարգալետարանի աշխատակազմի տեղական ինքնակառավարման և հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների գործունեությունը համակարգող վարչության, ֆինանսական և սոցիալ-տնտեսական, քաղաքաշինության, տրանսպորտի և ճանապարհաշինության բաժինների, գյուղատնտեսության և բնապահպանության վարչությունների կողմից, իրականացված **վարչական և ֆինանսական հսկողությունը կրել է ձևական բնույթ. ոչ մի խախտում չի արձանագրվել:**

X. Նախորդ վերահսկողության արդյունքներով իրականացված միջոցառումների վերաբերյալ

ՀՀ ԱԺ Վերահսկիչ պալատի կողմից Սյունիքի մարգալետարանի նախորդ վերահսկողության արդյունքում հայտնաբերված թերությունների և խախտումների վերացման ուղղությամբ աշխատանքներ չեն կատարվել:

Եզրակացություն

I. Ապարատի պահպանման ծախսերի վերահսկողությամբ արձանագրվել է.

- ապարատի պահպանման ծախսերի իրական պատկերը բյուջետային հայտերում արտացոլված չէ, դրանք բավարար չեն հիմնավորվել հաշվարկներով, որի արդյունքում 2006 և 2007 թվականներին տարբեր հոդվածներով առաջացել են չօգտագործված միջոցներ:

- 2006-2007թթ. ընթացքում տարբեր հոդվածներով չի իրացվել կամ չի օգտագործվել 1,650.2 հազ. դրամ գումարը, որը հետագայում որպես դրամարկղի առկա մնացորդ փոխանցվել է հաջորդ տարվա բյուջեի ազատ մնացորդի եկամտային հաշվին:

Մասնավորապես.

«Աշխատավարձ և աշխատավարձին հավասարեցված այլ վճարումներ». Հոդվածային վերաբաշխման արդյունքում «Գործուղումներ և ծառայողական ուղևորություններ» և «Էլ-Էներգիայի, վառելիքի և ջեռուցման ծախսեր» հոդվածներից 1,500.0 հազ. դրամ ուղղվել է այս ծախսային հոդվածին:

Մարզպետարանը, խախտել է «Քաղաքացիական ծառայողների վարձատրության մասին» ՀՀ օրենքի 13 հոդվածի, 4-րդ կետը (քաղաքացիական ծառայողը կարող է պարգևատրվել քաղաքացիական ծառայողների աշխատավարձի ֆոնդի տնտեսված միջոցների հաշվին):

2008թ. ընթացքում «Մեփական տրանսպորտի պահպանման ծախսեր» հոդվածով նախատեսված ֆինանսավորումից պակասեցնել արձանագրված 2,953.4 հազ. դրամը:

II. 2006-2007թթ. քաղաքաշինության և բնակարանային կոմունալ տնտեսության բնագավառում կատարված աշխատանքների վերահսկողության ընթացքում առձանագրվել են հետևյալ խախտումները և թերությունները՝

1. Վերահսկողությամբ ընդգրկված աշխատանքների պայմանագրերի գումար՝ 1,469,211.5 հազ. դրամ:

2. Հսկիչ չափագրումներով ընդգրկված աշխատանքների գումար՝ 852,584.9 հազ. դրամ:

3. Չափագրված ծավալների տեսակարար կշիռը պայմանագրերի գումարի մեջ՝ 58%:

4. Հսկիչ չափագրումների արդյունքում չկատարված աշխատանքների դիմաց վճարված գումարներ (ծավալային հավելագրում)՝ 94,535.55 հազ. դրամի, որը **ենթակա է վերականգնման:**

5. Առանց հիմնավորման կատարողական ակտերով ավելի ցույց տրված և վճարված լրացուցիչ աշխատանքներ՝ 7,424.4 հազ. դրամի, որը **ենթակա է վերականգնման:**

6. Շինմոնտաժային աշխատանքների նախահաշվային թանկացումներ՝ 39,462.0 հազ. դրամ⁴: Նախագծային առաջադրանքների, նախագծերի և փորձաքննությունների թերի լինելու հետևանքով **պետությանը հասցված վնաս:**

⁴ Նախագծային կազմակերպությունների կողմից նախատեսված էր տեղադրել եվրոպական արտադրությանը և որակին համարժեք առավել թանկ պրոֆիլներով մետալոպլաստե դռներ և պատուհաններ, սակայն դպրոցներում փաստացի տեղադրվել են թուրքական արտադրության առավել էժան պրոֆիլով պատրաստվածները:

7. Անորակ կատարված աշխատանքներ՝ 11,777.1 հազ. դրամ: **Ենթակա է վերականգնման:**

8. 2008թ. պայմանագրերով նախատեսված, սակայն 2007 թվականին որպես լրացուցիչ կատարված՝ կատարողականով ցույց տրված և վճարված աշխատանքներ, դրանց գումարները չեն պակասեցվել 2008թ. պայմանագրերից՝ 1,707.9 հազ. դրամ: **Ենթակա է նվազեցման:**

9. 2007թ. կնքված Սիսիանի Որոտան գյուղի դպրոցի 105,487.1 հազ. դրամ գումարով հիմնանորոգման աշխատանքների պայմանագրով նախատեսվել է առաջին և երրորդ մասնաշենքի ասբոշիֆերե տանիքի քանդման և ցինկապատ թիթեղով վերակառուցման աշխատանքները՝ գումարով 7,171.5 հազ. դրամ այն դեպքում, երբ այդ աշխատանքներն արդեն իսկ կատարվել էին 2000թ. «Փրկեցեք երեխաներին» կազմակերպության կողմից:

2008թ.-ի ֆինանսավորումից **ենթակա է նվազեցման** 7,171.5 հազ. դրամ գումար:

10. 2008 թվականի Սառնակունք գյուղի դպրոցի հիմնանորոգման պայմանագրից ենթակա է պակասեցման 2100,0 հազ. դրամ, հաշվի առնելով, որ սպորտդահլիճի հատակը հիմնականում գտնվում է բարվոք վիճակում և անհրաժեշտ է փոխել դպրոցի սպորտդահլիճի փայտե հատակի ընդամենը 10%-ը, նախատեսված ամբողջի փոխարեն: 2008թ.-ի ֆինանսավորումից **ենթակա է նվազեցման** 2,100.0 հազ. դրամ գումար:

11. Նախագծով և պայմանագրով նախատեսված աշխատանքների անհիմն կատարված փոփոխության հետևանքով չի կատարվել նախագծով և պայմանագրով նախատեսված ցինկապատ թիթեղով պատուհանների հարթակների կառուցումը, դրա պատճառով ներթափանցած անձրևաջրերի հետևանքով քանդվել է պատերի սվաղը, թափվել է ներկը, դասասենյակներում մանրահատակի մի մասը, և ամբողջովին փչացել է նոր տեղադրված փայտե պատուհանագոգերը /Շաքի գյուղի դպրոց/: **Պատճառված վնասը՝ գումարով 2,040.0 հազ. դրամի ենթակա է վերականգնման:**

12. Գրեթե բոլոր դպրոցներում հարդարման աշխատանքները նախատեսվել է կատարել բարձրորակ, փաստացի իրականացվել է բարելավում:

13. Մեղրու տարածաշրջանի 18 պոմպակայանի հիմնանորոգման ծրագրով թերությունների տեղեկագրերով հաշվարկված սարքավորումների հիմնանորոգման միավորի գները կատարողական ակտերով ավելի ցույց տալու պատճառով ավելի է հաշվարկվել 2,597.2 հազ. դրամ, որը չի համաձայնեցվել պատվիրատուի հետ և ենթակա է վերադարձման պետական բյուջե:

14. 2006-2007թթ. վերահսկողությամբ կրթության ոլորտի վերականգնման ենթակա ընդհանուր գումարը կազմում է 6,912.0 հազ.դրամ:

15. ՀՀ պետական սեփականության հողերի օգտագործումից գոյացած շուրջ 4,015.3 հազ. դրամ գումարը չի հավաքվել և պետական բյուջե չի մուտքագրվել:

16. ՀՀ պետական բյուջեից ֆինանսավորված թվով 32 օբյեկտներում համապատասխան ընկերությունների կողմից շինարարական աշխատանքների նկատմամբ իրականացրած տեխնիկական հսկողությունը **կրել է ձևական բնույթ**, որի համար դրանք ենթակա են վարչական պատասխանատվության:

17. Նույն օբյեկտներում **չի իրականացվել հեղինակային հսկողություն** համապատասխան ընկերությունների կողմից, որը նույնպես առաջացրել է վարչական պատասխանատվություն:

18. Մարզային քաղաքաշինական պետական տեսչության կողմից **չեն արձանագրվել** ինչպես նախագծանախահաշվային փաստաթղթերից շեղում, այնպես էլ՝ ծավալային խախտում:

19. Բացակայում են 2006-2007թթ. ընթացքում Սյունիքի մարզպետարանի կողմից իրականացված հիմնանորոգման աշխատանքների շահագործման ակտերի ձևակերպման դիմումները և «Տեղական տուրքերի վճարների մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով մուծումը (անդորրագրերը):

20. Կրթական օբյեկտների հիմնանորոգման ծրագրում և գազիֆիկացման աշխատանքներում թույլ են տրվել **անարդյունավետ և ոչ նպատակային ծախսեր**:

21. ՀՀ գնումների գործակալություն ՊՈԱԿ-ում Սյունիքի մարզպետարանի շինարարական կապալի պայմանագրերի գործընթացում թույլ են տրվել մի շարք խախտումներ և թերություններ:

III. Սյունիքի մարզում առկա են չլուծված կարևոր 9 հիմնախնդիր, դրանք նախորդ տարիներին պարբերաբար ընդգրկվել են ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարություն ներկայացվող միջնաժամկետ ծախսային ծրագրերում և տարեկան պետական բյուջեի հայտերում, սակայն դեռևս այդ խնդիրները հիմնովին լուծված չեն:

IV. 2006-2007թթ. ընթացքում մարզպետարանի կողմից հաստատված ներքին աուդիտի տարեկան ծրագրերը իրականացվել են թերի (շուրջ 14%-ով՝ 2006թ.-ին և 53%-ով՝ 2007թ.-ին) և շեղումով:

V. Մարզպետարանի կողմից Սյունիքի մարզի համայնքների նկատմամբ 2006-2007թթ. վարչական վերահսկողություն իրականացրել է միայն աշխատակազմի իրավաբանական բաժինը: Մարզպետարանի այլ ստորաբաժանումների կողմից իրականացված վարչական և ֆինանսական հսկողությունը **կրել է ձևական բնույթ**, ոչ մի խախտումն չի արձանագրվել:

VI. ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից Սյունիքի մարզպետարանին 2006-2007թթ.-ին հատկացված միջոցները օգտագործվել են ոչ նպատակային և անարդյունավետ, ծրագրերի բաղադրիչները ոչ լիարժեք ուսումնասիրման հետևանքով բյուջեից հատկացված գումարներից ընթացիկ տարվա վերջում չօգտագործված շուրջ 40,673.4 հազ. դրամ գումար վերադարձվել է ՀՀ պետական բյուջե:

VII. Հանրակրթական ուսուցում ծրագրի վերահսկողությամբ արձանագրվել է՝

Խախտվել են «Կրթության մասին», «Գնումների մասին», «Դրամարկղային գործառնությունների մասին» ՀՀ օրենքների պահանջները և ՀՀ կառավարության մի շարք որոշումներով հաստատված կարգերը:

Առաջարկություններ

ՀՀ կառավարությանը.

1. Ձեռնարկել միջոցներ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված գնման ընթացակարգի համատարած խախտումների համար պատասխանատվության իրավական մեխանիզմ մշակելու ուղղությամբ:

2. Մարզպետի վերահսկողական գործունեությունը կենտրոնացնել հատկապես ՀՀ հողային օրենսգրքի 42-րդ հոդվածով նախատեսված վերահսկողության և «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 77.5-րդ հոդվածով սահմանված վարչական հսկողություն իրականացնելիս միջամտող միջոցառումների իրականացմանը:

3. Միջոցներ ձեռնարկել Սյունիքի մարզպետարանի կողմից թույլ տրված խախտումները և բացթողումները վերացնելու, իր լիազորությունների շրջանակներում իրականացվող ծրագրերը արդյունավետ և նպատակային դարձնելու ուղղությամբ:

4. Միջոցներ ձեռնարկել խախտումների և բաց թողումների հետևանքով ՀՀ պետական բյուջեին հասցված վնասը վերականգնելու ուղղությամբ:

Սյունիքի մարզպետին՝

1. Խիստ հսկողություն սահմանել ՀՀ օրենքների, ՀՀ կառավարության որոշումների և դրանց պահանջների կատարման նկատմամբ:

2. Պետական բյուջեի միջոցների հաշվին կատարվող գնումները և ծառայությունների մատուցումն իրականացնել միայն «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան:

3. Մարզպետարանի և ենթակայության կազմակերպությունների համար կանոնակարգել գործողությունների, ծառայողական մեքենաների պահպանման, կապի, էլեկտրաէներգիայի, ջեռուցման ծախսերը:
- 4.Խիստ հսկողություն սահմանել մարզպետարանի ենթակայության կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառումը սահմանված կարգով իրականացնելու նկատմամբ և բացառել չհիմնավորված ծախսերը:
- 5.Կանոնակարգել տարածքների վարձակալության պայմանագրերի կնքման գործընթացը, ապահովել նոտարական վավերացումը, իրավունքների պետական գրանցումը:
6. Ծառայողական ավտոմեքենաների քանակը, պահպանման և շահագործման ծախսը նախատեսել ՀՀ կառավարության 2005թ. փետրվարի 17-ի թիվ 194-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան:
7. Ներքին աուդիտ իրականացնելիս խստորեն դեկավարվել ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 2004թ. դեկտեմբերի 30-ի թիվ 934-Ն հրամանով հաստատված՝ «Հայաստանի Հանրապետության պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում, ինչպես նաև վերջիններիս ենթակա ներքին աուդիտի անցկացման կարգի» պահանջներով:
- 8.Համայնքների նկատմամբ վարչական վերահսկողությունն իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ մարզպետին վերապահված, ինչպես նաև մարզպետարանի համապատասխան ստորաբաժանումների կանոնադրությամբ՝ այդ ստորաբաժանումներին վերապահված լիազորությունների շրջանակներում և **ծավալով**:

«Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի «գ» կետի համաձայն, մեկամսյա ժամկետում ՀՀ վերահսկիչ պալատ ներկայացնել պաշտոնական տեղեկատվություն՝ բացահայտված խախտումները վերացնելու ուղղությամբ ձեռնարկված միջոցառումների վերաբերյալ: